

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och av yrkeshögskolelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att universitetslagen och yrkeshögskolelagen ändras. I båda lagarna föreslås ändringar med samma innehåll.

Genom en ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen som gäller läsårsavgifter genomförs föresatsen i statsminister Orpos regeringsprogram att ”regeringen tar steg mot terminsavgifter som täcker alla kostnader för studerande från länder utanför EU och EES”. De läsårsavgifter som tas ut hos studerande från länder utanför EU och EES inom examensutbildning på främmande språk ska enligt förslaget i fortsättningen täcka kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Ändringen sätter Finland i en motsvarande ställning som de viktigaste jämförelseländerna Sverige, Danmark och Norge som alla också tar ut läsårsavgifter som motsvarar kostnaderna i fråga om den gruppen av studerande.

De som kommit till landet med uppehållstillstånd för studerande förblir enligt förslaget skyldiga att betala läsårsavgift, även om de ändrar sitt uppehållstillstånd till exempel till uppehållstillstånd på grund av arbete. Enligt den gällande lagstiftningen ska de som får tillfälligt skydd betala läsårsavgift om de deltar i examensutbildning på främmande språk. Det föreslås att det till universitetslagen och yrkeshögskolelagen fogas ett undantag, enligt vilket de som får tillfälligt skydd i fortsättningen inte behöver betala läsårsavgift. Syftet med den ändring som gäller kringgående av läsårsavgifter är att trygga inflödet av läsårsavgifter och högskolornas planmässiga verksamhet. Avsikten är att begränsa antalet personer från länder utanför EU/EES som kommit till landet på grund av studier men inte omfattas av skyldigheten att betala läsårsavgift. Syftet är att förhindra en situation där högskolorna har svårt att planera ordnandet av utbildningen för att de disponibla inkomsterna är svåra att förutse och plötsligt kan förändras.

I regeringsprogrammet har det också skrivits in att regeringen ska utvärdera införandet av en nominell ansökningsavgift. År 2016 hade Finland en handlägningsavgift för ansökan till utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen på grundval av en utbildning som genomförts i ett land utanför EU/EES-området. Det föreslås att handlägningsavgiften för ansökan återinförs. Syftet med att återinföra handlägningsavgiften för ansökan är att minska högskolornas arbetsmängd till den del den har orsakats av handläggning av ansökningar av låg kvalitet som gjorts på lättvindiga grunder. Målet är att personerna redan innan de lämnar in en ansökan noggrannare överväger om de verkligen är intresserade av att ta emot studieplatsen och inleda studier vid högskolan i fråga. Tröskeln för att lämna in en avgiftsfri ansökan är mycket låg, vilket föranleder kostnader och kö vid handläggningen av ansökningar och mottagandet av studieplatser, då ett betydande antal sökande inte är behöriga sökande eller inte tar emot studieplatsen som erbjuds. Det eftersträvas också att väntetiderna för dem som fått en reservplats förkortas genom att det inte längre är lika många sådana sökande i kö som inte har för avsikt att ta emot studieplatsen. Ändringen kan också bidra till att högskolorna med största sannolikhet får sina nybörjarplatser fyllda då de som är på reservplats inte har hunnit ta emot en studieplats vid en annan högskola eller i ett annat land.

Det föreslås att bestämmelserna om uppdragsutbildning i universitetslagen och yrkeshögskolelagen preciseras genom att man betonar att högskolorna ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dem. Enligt förslaget får en högskola inte heller ordna uppdragsutbildning om beställarens syfte är att endast förmedla studerande till högskolan som examensstuderande. Avsikten med tillägget är inte att ändra på nuläget, utan förtydliga det. Syftet är att ingripa i de problem som konstaterats i ordnandet av uppdragsutbildning.

Det föreslås också bestämmelser om högskolornas rätt att få uppgifter om sökandenas och studerandenas samt deras familjemedlemmars uppehållstillstånd. Avsikten med bestämmelserna om rätten att få uppgifter är att möjliggöra genomförandet av lagstiftning som gäller kringgående av läsårsavgifter genom att ge högskolorna rätt att utreda sökandenas och studerandenas samt deras familjemedlemmars grund för uppehållstillstånd och tidigare situation vad gäller uppehållstillstånd. Högskolorna får använda sin rätt att få uppgifter också i andra ärenden som gäller uttagande av läsårsavgifter och avgiftsförfaranden, stipendier och ordnande av utbildning. Målet är att erbjuda högskolorna en mera tillförlitlig utredning om situationen för och bakgrunden till uppehållstillståndet än de uppgifter som sökandena och studerandena själva angett.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2024 i fråga om de åtgärder som gäller att förhindra kringgående av läsårsavgifter, rätten att få uppgifter och uppdragsutbildningen. Handlägningsavgiften för ansökningar ska enligt förslaget tas i bruk för utbildning som inleds den 1 augusti 2025 och efter det. Det föreslås att läsårsavgifter som täcker alla kostnader ska tillämpas för utbildning som inleds den 1 augusti 2026 och därefter

1. Lag om ändring av universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i universitetslagen (558/2009) 9 och 10 §,
sådana de lyder, 9 § i lag 1367/2018 och 10 § i lagarna 1600/2015 och 279/2022, och
fogas till 8 §, sådan den lyder i lag 414/2016, ett nytt 4 mom. samt till lagen en ny 90 b § som följer:

8 §

Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet

---

Utbildningsstyrelsen tar ut en handläggningsavgift för ansökan av dem som söker till en annan utbildning än utbildning för en påbyggnadsexamen på grundval av en utbildning inom ett utbildningssystem i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Schweiz. Handläggningsavgift för ansökan tas dock inte ut av den som söker till utbildning som leder till en internationell gemensam eller dubbel examen om sökanden redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbel examen. En betald avgift är en förutsättning för att ansökan ska behandlas. Närmare bestämmelser om hur många ansökningar som kan göras med en avgift utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

9 §

Uppdragsutbildning

Ett universitet kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*).

Den undervisning som ges som uppdragsutbildning ska anknyta till sådan utbildning för grund- eller påbyggnadsexamen som universitetet har examensrätt för. Uppdragsutbildning får inte ordnas så att den inverkar negativt på den utbildning för grund- eller påbyggnadsexamen som universitetet ger. Ett universitet får inte ordna uppdragsutbildning om det är uppenbart att utbildningen beställs för att de som deltar i uppdragsutbildningen ska kunna undvika studerandantagningen enligt 36 §. Ett universitet får inte heller ordna uppdragsutbildning om beställarens syfte är att endast förmedla studerande till universitetet som examensstuderande utan att ha för avsikt att finansiera utbildningen. På studerande som deltar i uppdragsutbildning tillämpas 37, 37 a, 37 b, 43 a–43 d, 45, 45 a, 45 b, 82, 83, 83 a, 84, 84 a, 85 och 86 § i denna lag. Universitetet ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dem.

Universitetet ska av den som beställer utbildningen ta ut en sådan avgift för ordnandet av uppdragsutbildningen som åtminstone täcker kostnaderna för utbildningen. Den som har beställt utbildningen har rätt att av de studerande som deltar i uppdragsutbildningen ta ut avgifter i enlighet med lagstiftningen i beställarens placeringsstat eller i enlighet med beställarens praxis.

Beställaren får dock inte ta ut en avgift enligt 3 mom.

- 1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller av dem som har beviljats ett sådant EU-blåkort som avses i utlänningslagen eller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finländska medborgare,
  - 2) av dem som har EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd eller av deras familjemedlemmar,
  - 3) av dem som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av deras familjemedlemmar,
  - 4) av dem som har uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd.
- I fråga om begreppet familjemedlem tillämpas definitionen i utlänningslagen.

10 §

Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till lägre eller högre högskoleexamen ska universitetet ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Universitetet beslutar om de arrangemang som hänför sig till beräkningen av kostnaderna för utbildningen och uttagandet av avgiften.

En avgift tas dock inte ut

- 1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller av dem som har beviljats ett sådant EU-blåkort som avses i utlänningslagen eller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finländska medborgare,
- 2) av dem som har EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd eller av deras familjemedlemmar,
- 3) av dem som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av deras familjemedlemmar,
- 4) av dem som har uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd,
- 5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning enligt 9 §.

I fråga om begreppet familjemedlem tillämpas definitionen i utlänningslagen.

De stipendier eller andra understöd som universitetet betalar ut av andra medel än donationer som getts för detta syfte får inte leda till att de avgiftsintäkter som står till universitetets förfogande inte täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen per universitet och år.

90 b §

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

Universitetet har trots sekretessbestämmelserna rätt att för bedömning av skyldigheten att betala läsårsavgift och ordnande av utbildning få behövlig information från Migrationsverket om giltighetstiden och grunden för samt typen av det uppehållstillstånd som sökts av en sökande eller studerande eller deras anknytningsperson eller som är i kraft eller som har beviljats tidigare samt om hur behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd framskridit.

Universitetet kan trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter till Migrationsverket om studier eller missbruk som gäller en person som söker eller innehar uppehållstillstånd om det bedömer att uppgifterna kan inverka på om uppehållstillstånd för en studerande beviljas, återkallas eller upphör att gälla.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 8 § 4 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den 1 augusti 2025 eller senare. Bestämmelserna i 10 § 1 och 3 mom. träder i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den 1 augusti 2026 eller senare.

2. Lag om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2014) 13 och 13 a §,
sådana de lyder, 13 § i lag 1368/2018 och 13 a § i lagarna 1601/2015 och 280/2022, och
fogas till 12 §, sådan den lyder i lag 415/2016, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 65 a § som följer:

12 §

Undervisningens avgiftsfrihet samt avgifter för annan verksamhet

-----
Utbildningsstyrelsen tar ut en handläggningsavgift för ansökan av dem som söker till en annan utbildning än utbildning för en påbyggnadsexamen på grundval av en utbildning inom ett utbildningssystem i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Schweiz. Handläggningsavgift för ansökan tas dock inte ut av en sökande till utbildning som leder till en internationell gemensam eller dubbel examen om den sökande redan har studieplats i en annan högskola för denna gemensamma examen eller dubbel examen. En betald avgift är en förutsättning för att ansökan ska behandlas. Närmare bestämmelser om hur många ansökningar som kan göras med en avgift utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

13 §

Uppdragsutbildning

En yrkeshögskola kan ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*).

Den undervisning som ges som uppdragsutbildning ska anknyta till den utbildningsuppgift som anges i tillståndet för yrkeshögskolan. Uppdragsutbildningen får inte inverka negativt på den utbildning för grund- eller påbyggnadsexamen som yrkeshögskolan ger. En yrkeshögskola får inte ordna uppdragsutbildning om det är uppenbart att utbildningen beställs för att de som deltar i uppdragsutbildningen ska kunna undvika studerandantagningen enligt 28 §. En yrkeshögskola får inte heller ordna uppdragsutbildning om beställarens syfte är att endast förmedla studerande till yrkeshögskolan som examensstuderande utan att ha för avsikt att finansiera utbildningen. På studerande som deltar i uppdragsutbildning tillämpas 25–27, 33–40 och 57–61 § i denna lag. Yrkeshögskolan ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dem.

Yrkeshögskolan ska av den som beställer utbildningen ta ut en sådan avgift för ordnandet av uppdragsutbildningen som åtminstone täcker kostnaderna för utbildningen. Den som har beställt utbildningen har rätt att av de studerande som deltar i uppdragsutbildningen ta ut avgifter i enlighet med lagstiftningen i beställarens placeringsstat eller i enlighet med beställarens praxis.

Beställaren får dock inte ta ut en avgift enligt 3 mom.

- 1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller av dem som har beviljats ett sådant EU-blåkort som avses i utlänningslagen eller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finländska medborgare,
- 2) av dem som har EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd eller av deras familjemedlemmar,
- 3) av dem som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av deras familjemedlemmar,
- 4) av dem som har uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd.

I fråga om begreppet familjemedlem tillämpas definitionen i utlänningslagen.

13 a §

Avgifter som tas ut för sådan utbildning på främmande språk som leder till examen

Av studerande som antagits till en utbildning som ges på något annat språk än finska eller svenska och som leder till lägre eller högre högskoleexamen ska yrkeshögskolan ta ut en avgift per läsår som åtminstone täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Yrkeshögskolan beslutar om de arrangemang som hänförs till beräkningen av kostnaderna för utbildningen och uttagandet av avgiften.

En avgift tas dock inte ut

- 1) av medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av dem som jämställs med medborgare i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller av dem som har beviljats ett sådant EU-blåkort som avses i utlänningslagen eller av familjemedlemmar till ovan nämnda personer eller till finländska medborgare,
- 2) av dem som har EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller permanent uppehållstillstånd eller av deras familjemedlemmar,
- 3) av dem som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på någon annan grund än studier och första gången fått uppehållstillstånd i Finland på någon annan grund än studier eller av deras familjemedlemmar,
- 4) av dem som har uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd,
- 5) av studerande som deltar i uppdragsutbildning enligt 13 §.

I fråga om begreppet familjemedlem tillämpas definitionen i utlänningslagen.

De stipendier eller andra understöd som yrkeshögskolan betalar ut får inte leda till att de avgiftsintäkter som står till yrkeshögskolans förfogande inte täcker kostnaderna för ordnandet av utbildningen per yrkeshögskola och år.

65 a §

Rätt att få uppgifter som gäller uppehållstillstånd

Yrkeshögskolan har trots sekretessbestämmelserna rätt att för bedömning av skyldigheten att betala läsårsavgift och ordnande av utbildning få behövlig information från Migrationsverket om giltighetstiden och grunden för samt typen av det uppehållstillstånd som sökts av en sökande eller studerande eller deras anknytningsperson eller som är i kraft eller som har beviljats tidigare samt om hur behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd framskridit.

Yrkeshögskolan kan trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter till Migrationsverket om studier eller missbruk som gäller en person som söker eller innehar uppehållstillstånd om den bedömer att uppgifterna kan inverka på om uppehållstillstånd för en studerande beviljas, återkallas eller upphör att gälla.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 12 § 4 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2025 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den 1 augusti 2025 eller senare. Bestämmelserna i 13 a § 1 och 3 mom. träder i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas på studerande som inleder sina studier den 1 augusti 2026 eller senare.